

PIIRIÜLESE KESKKONNAMÕJU HINDAMISE KONVENTSIOONI KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE PROTOKOLL

Käesoleva protokollil osalised,

pidades tähtsaks keskkonnakaalutluste, sealhulgas tervisekaalutluste integreerimist kavade ja programmide ning asjakohases ulatuses poliitika ja õigusaktide koostamisse ja vastuvõtmisse,

kohustades edendama säästvat arengut ja võttes selle aluseks 1992. aastal Rio de Janeiro (Brasiilia) toimunud ÜRO keskkonna- ja arengukonverentsi otsused, eelkõige Rio de Janeiro keskkonna- ja arengudeklaratsiooni põhimõtted 4 ja 10 ning Agenda 21, samuti kolmanda ministrite keskkonna- ja tervisekonverentsi (London, 1999) ning Johannesburgi (Lõuna-Aafrika, 2002) ülemaailmse säästva arengu tippkohtumise tulemused,

pidades silmas piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsiooni, mis sõlmiti 25. veebruaril 1991 Espoos (Soome), ja konventsiooniosaliste 26. ja 27. veebruaril 2001 Sofias vastuvõetud otsust II/9, millega nähti ette juriidiliselt siduva protokollil koostamine keskkonnamõju strateegilise hindamise kohta,

tunnistades keskkonnamõju strateegilise hindamise olulisust kavade, programmide ja asjakohases ulatuses poliitika ning õigusaktide koostamisel ja vastuvõtmisel ning seda, et kavade, programmide, poliitika ja õigusaktide laiem hindamine keskkonnamõju põhimõtete seisukohalt tugevdab ka edaspidi neis oluliste keskkonnamõjude süstemaatilist analüüsi,

tunnustades Århusis (Taani) 25. juunil 1998 sõlmitud keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni ja võttes arvesse osaliste esimesel koosolekul vastuvõetud Lucca deklaratsiooni asjakohaseid lõikeid,

olles seetõttu teadlikud, kui tähtis on sätestada üldsuse osalemine keskkonnamõju strateegilises hindamises,

tõdedes, et nii praegusele põlvkonnale kui ka järgmistele põlvkondadele toob kasu, kui keskkonnamõju strateegilise hindamise lahutamatu osana võetakse arvesse vajadust kaitsta ja parandada inimeste tervist, ning tunnustades Maailma Terviseorganisatsiooni juhtimisel selles valdkonnas tehtavat tööd,

olles teadlikud rahvusvahelise koostöö tugevdamise vajadusest ja tähtsusest selliste piiriüleste mõjude hindamisel, mida kavandavad kavad ja programmid ning teatavas ulatuses poliitika ja õigusaktid keskkonnale, sealhulgas tervisele avaldavad,

on kokku leppinud järgmises:

Artikkel 1

EESMÄRK

Käesoleva protokollis eesmärk on tagada keskkonnakaitse, sealhulgas tervisekaitse kõrge tase:

- a) tagades, et keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlused võetakse põhjalikult arvesse poliitika ja õigusaktide väljatöötamisel;
- c) kehtestades keskkonnamõju strateegilise hindamise selged, läbipaistvad ja tõhusad menetlused;
- d) sätestades üldsuse osalemise keskkonnamõju strateegilises hindamises; ja
- e) integreerides sel viisil keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlused säästva arengu edendamiseks ettenähtud meetmetesse ja vahenditesse.

Artikkel 2

MÕISTED

Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

1. „konventsioon” – piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsioon;
2. „osaline” – käesoleva protokollis osaline, kui tekstist ei tulene teisiti;
3. „päritolupool” – käesoleva protokollis osaline või osalised, kelle jurisdiktsiooni all kava või programmi koostamine on kavandatud;
4. „mõjutatav pool” – käesoleva protokollis osaline või osalised, keda kava või programmi elluviimisega kaasnev piiriülene mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele, tõenäoliselt puudutab;
5. „kavad ja programmid” – kavad ja programmid ning nende muudatused, mida:
 - a) nõutakse õigus- ja haldusnormidega; ning
 - b) mille koostab ja/või võtab vastu asutus või mille koostab asutus vastuvõtmiseks parlamendi või valitsuse ametliku menetluse kaudu;
6. „keskkonnamõju strateegiline hindamine” – tõenäoliselt keskkonnale, sealhulgas tervisele avalduva mõju hindamine, mis hõlmab keskkonnamõju hindamise aruande ulatuse kindlaksmääramist ja selle koostamist, üldsuse osalemise ja konsultatsioonide korraldamist, kavas või programmis keskkonnamõju hindamise aruande tulemuste ning üldsuse osalemise ja konsultatsioonide tulemuste arvessevõtmist;
7. „keskkonnamõju, sealhulgas tervisemõju” – kõik tegurid, mis mõjutavad keskkonda, sealhulgas inimeste tervist, taimestikku, loomastikku, bioloogilist mitmekesisust, pinnast, kliimat, õhku, vett, maastikku, kasvukohti, ainelist vara, kulutuuripärandit, ja nende tegurite vastastikmõju;
8. „üldsus” – üks või mitu füüsilist või juriidilist isikut ja vastavalt siseriiklikele õigusaktidele või tavadele nende ühendused, organisatsioonid või rühmad.

Artikkel 3

ÜLDSÄTTED

1. Iga osaline võtab vajalikke seadusandlikke, reguleerivaid ja muid asjakohaseid meetmeid, et protokollisätete rakendamine oleks selge ja läbipaistev.
2. Iga osaline püüab tagada, et ametnikud ja asutused abistavad ja juhendavad avalikkust protokolliga hõlmatud küsimustes.
3. Iga osaline sätestab, kuidas tunnustada ja toetada ühendusi, organisatsioone või rühmi, kes edendavad keskkonna-, sealhulgas tervisekaitset protokollis raames.
4. Käesoleva protokollisätteid ei mõjuta osalise õigust säilitada või kehtestada lisameetmeid protokolliga reguleeritud küsimustes.
5. Iga osaline edendab protokollis eesmärke asjakohastes rahvusvahelistes otsustamismenetlustes ja vastavates rahvusvahelistes organisatsioonides tehtava töö kaudu.
6. Iga osaline tagab, et protokollisätete kohaselt oma õigusi kasutavaid isikuid nende osalemise eest mingil viisil ei karistata, jälitata ega ahistata. See säte ei mõjuta siseriiklike kohtute volitusi kohtumenetluse kaudu välja mõista põhjendatud kulutusi.
7. Protokollis asjakohaste sätete ulatuses on üldsusel võimalik oma õigusi teostada, ilma et kedagi kodakondsuse, rahvuse või elukoha tõttu või juriidilise isiku puhul tema registreeritud asukoha või tegeliku tegevuskoha tõttu diskrimineeritaks.

Artikkel 4

KAVADE JA PROGRAMMIDE KOHALDAMISALA

1. Iga osaline tagab lõigetes 2, 3 ja 4 nimetatud, tõenäoliselt olulise keskkonna-, sealhulgas tervisemõjuga kavade ja programmide keskkonnamõju strateegilise hindamise.
2. Keskkonnamõju strateegiline hindamine tehakse kavade ja programmide puhul, mis koostatakse põllumajanduse, metsanduse, kalanduse, energeetika, tööstuse, sealhulgas kaevandamise, transpordi, regionaalarengu, jäätmehoolduse, veemajanduse, telekommunikatsiooni, turismi, asulaplaneerimise või maakasutuse valdkonnas ja millega luuakse raamistik tulevikus nõusoleku saamiseks I lisas loetletud projektidele ja kõikidele muudele II lisas loetletud projektidele, mille puhul tuleb teha keskkonnamõju hindamine siseriiklike õigusaktide kohaselt.
3. Muude kui lõikes 2 nimetatud kavade ja programmide puhul, millega luuakse raamistik tulevikus nõusoleku saamiseks projektidele, tehakse keskkonnamõju strateegiline hindamine juhul, kui osaline seda otsustab vastavalt artikli 5 lõikele 1.
4. Lõikes 2 nimetatud kavade ja programmide puhul, millega määratakse kindlaks väikese piirkonna kasutamine kohalikul tasandil, ning lõikes 2 nimetatud kavade ja programmide väiksemate muudatuste puhul tuleb keskkonnamõju strateegiline hindamine teha ainult siis, kui osaline seda otsustab vastavalt artikli 5 lõikele 1.
5. Protokollis ei kohaldata järgmiste kavade ja programmide suhtes:
 - a) Kavade ja programmid, mille ainus eesmärk on seotud riigi julgeoleku või tsiviilkaitsega;
 - b) Finants- või eelarvekavad ja -programmid.

Artikkel 5

EELHINDAMINE

1. Iga osaline otsustab üksikjuhtumite uurimise või kava- ja programmiliikide kindlaksmääramise või mõlema lähenemisviisi ühitamise teel, kas artikli 4 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kavadel ja programmidel on tõenäoliselt oluline mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele. Selleks võtab iga osaline kõikidel juhtudel arvesse III lisas sätestatud kriteeriume.
2. Iga osaline tagab, et lõikes 1 nimetatud menetluste kohaldamisel konsulteeritakse artikli 9 lõikes 1 nimetatud keskkonna- ja tervishoiuasutustega.
3. Asjakohases ulatuses püüab iga osaline võimaldada üldsusel osaleda käesoleva artikli kohaste kavade ja programmide eelhindamisel.
4. Iga osaline tagab, et lõike 1 kohaselt tehtud järeldused, sealhulgas põhjused, miks keskkonnamõju strateegilist hindamist ei ole vaja teha, on üldsusele õigeaegselt kättesaadavad avalike teadaannete või muude asjakohaste vahendite, näiteks elektroonilise ajakirjanduse abil.

Artikkel 6

ULATUSE KINDLAKSMÄÄRAMINE

1. Iga osaline kehtestab korra keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava artikli 7 lõike 2 kohase teabe kindlaksmääramiseks.
2. Iga osaline tagab, et keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava asjakohase teabe kindlaksmääramisel konsulteeritakse artikli 9 lõikes 1 nimetatud keskkonna- ja tervishoiuasutustega.
3. Iga osaline püüab asjakohases ulatuses võimaldada üldsusel osaleda keskkonnamõju hindamise aruandes esitatava teabe kindlaksmääramisel.

Artikkel 7

KESKKONNAMÕJU HINDAMISE ARUANNE

1. Iga osaline tagab, et kavade ja projektide puhul, millele tuleb teha keskkonnamõju strateegiline hindamine, koostatakse keskkonnamõju hindamise aruanne.
2. Keskkonnamõju hindamise aruandes kirjeldatakse ja hinnatakse artiklis 6 kindlaksmääratu kohaselt kava või programmi ja nende reaalsete alternatiivide rakendamise tulenevat tõenäolist olulist mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele. Aruanne sisaldab IV lisas nimetatud teavet, mida võib põhjendatult nõuda, võttes arvesse:
 - a) olemasolevaid teadmisi ja hindamisviise;
 - b) kava või programmi sisu ja üksikasjalikkuse taset ning selle etappi otsustamismenetluses;
 - c) üldsuse huve; ja
 - d) otsuseid tegeva organi teabevajadusi.
3. Iga osaline tagab keskkonnamõju hindamise aruannete piisava kvaliteedi, et see vastaks protokollinõuetele.

Artikkel 8

ÜLDSUSE OSALEMINE

1. Iga osaline tagab varajased, õigeaegsed ja tõhusad võimalused – kui kõik võimalused on veel avatud – üldsuse osalemiseks kavade ja programmide elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilisel hindamisel.

2. Iga osaline tagab kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruande õigeaegse kättesaadavuse üldsusele, kasutades elektroonilist ajakirjandust ja muid asjakohaseid vahendeid.
3. Iga osaline tagab, et lõigete 1 ja 4 kohaldamiseks määratakse kindlaks asjaomane üldsus, sealhulgas valitsusvälised organisatsioonid.
4. Iga osaline tagab, et lõikes 3 nimetatud üldsusel on võimalus kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruande kohta avaldada arvamust mõistliku ajavahemiku jooksul.
5. Iga osaline tagab, et üldsuse teavitamise ja asjaomase üldsusega konsulteerimise üksikasjalik kord määratakse kindlaks ja tehakse üldsusele teatavaks. Selleks võtab iga osaline asjakohases ulatuses arvesse V lisas nimetatut.

Artikkel 9

KESKKONNA- JA TERVISHOIUASUTUSTEGA KONSULTEERIMINE

1. Iga osaline määrab asutused, kellega tuleb konsulteerida ja keda tõenäoliselt puudutab nende ainuomaste keskkonna- või tervisealaste tööülesannete tõttu kavade või programmide rakendamisega kaasnev mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele.
2. Kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruanne tehakse kättesaadavaks lõikes 1 osutatud asutustele.
3. Iga osaline tagab, et lõikes 1 osutatud asutustele antakse varakult, õigeaegselt ja tõhusal viisil võimalus kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruande kohta arvamust avaldada.
4. Iga osaline määrab kindlaks lõikes 1 osutatud keskkonna- ja tervishoiuasutuste teavitamise ja nendega konsulteerimise üksikasjaliku korra.

Artikkel 10

PIIRIÜLESED KONSULTATSIOONID

1. Kui päritolupool leiab, et kava või programmi rakendamisel võib avalduda tõenäoliselt oluline piiriülene mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele, või kui tõenäoliselt oluliselt mõjutatav pool nõuab, peab päritolupool teavitama mõjutatavat poolt enne kava või programmi vastuvõtmist nii varakult kui võimalik.
2. Teatis sisaldab muu hulgas:
 - a) kava või programmi eelnõud ja keskkonnamõju hindamise aruannet, mis sisaldab teavet selle võimaliku piiriülese mõju kohta keskkonnale, sealhulgas tervisele; ja
 - b) teavet otsustamismenetluse kohta, sealhulgas kommentaaride edastamise reaalset ajakava.
3. Mõjutatav pool teatab teatistes ettenähtud aja jooksul päritolupoolele, kas ta soovib enne kava või programmi vastuvõtmist konsulteerida, ja kui ta soovib, alustavad asjaomased osalised konsultatsioone, mis käsitlevad kava või programmi rakendamisest tulenevat tõenäolist mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele, ning meetmeid, mis on ette nähtud negatiivse mõju vältimiseks, vähendamiseks või leevendamiseks.
4. Kui niisugused konsultatsioonid toimuvad, lepivad asjaomased osalised kokku üksikasjalikus korras, millega tagatakse, et mõjutatava poole üldsust ja artikli 9 lõikes 1 osutatud asutusi teavitatakse ning antakse võimalus mõistliku ajavahemiku jooksul esitada oma arvamus kava või programmi eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruande kohta.

Artikkel 11

OTSUS

1. Iga osaline tagab, et kava või programmi vastuvõtmisel võetakse nõuetekohaselt arvesse:
 - a) keskkonnamõju hindamise aruande järeldusi;
 - b) keskkonnamõju hindamise aruandes määratletud negatiivse mõju vältimise, vähendamise või leevendamise meetmeid; ja
 - c) artiklite 8–10 kohaselt saadud kommentaare.
2. Iga osaline tagab, et kui kava või programm on vastu võetud, teatatakse sellest üldsusele, artikli 9 lõikes 1 osutatud asutustele ja artikli 10 kohaselt konsulteeritud osalistele ning see kava või programm tehakse neile kättesaadavaks koos kokkuvõtva avaldusega selle kohta, kuidas keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlused on sellesse integreeritud, kuidas artiklite 8–10 kohaselt saadud kommentaarid on arvesse võetud, ning põhjendusega, miks see on teiste mõistlike alternatiivide hulgast valitud.

Artikkel 12

SEIRE

1. Iga osaline seirab artikli 11 kohaselt vastuvõetud kavade või programmide rakendamisega kaasnevat olulist mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele, et muu hulgas varakult kindlaks määrata ettenägematu kahjulik mõju ning võtta kohaseid heastavaid meetmeid.
2. Seire tulemused tehakse siseriiklike õigusaktide kohaselt teatavaks artikli 9 lõikes 1 osutatud asutustele ja üldsusele.

Artikkel 13

POLIITIKA JA ÕIGUSAKTID

1. Iga osaline püüab tagada, et keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlusi võetakse asjakohases ulatuses arvesse ja kaasatakse poliitika ning õigusaktide eelnõude ettevalmistamisse, kui neil on tõenäoliselt oluline mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele.
2. Lõike 1 kohaldamisel võtab iga osaline arvesse käesoleva protokolliga asjakohaseid põhimõtteid ja osi.
3. Iga osaline määratleb vajaduse korral tegutsemiskorra, et lõike 1 kohaselt kohustuda arvesse võtma keskkonna-, sealhulgas tervisekaalutlusi, pidades silmas otsuste tegemise läbipaistvuse vajadust.
4. Iga osaline esitab aruande käesoleva artikli kohaldamise kohta konventsiooniosaliste koosolekul, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid.

Artikkel 14

KONVENTSIOONIOSALISTE KOOSOLEK, MIS TÄIDAB PROTOKOLLIOSALISTE KOOSOLEKU ÜLESANDEID

1. Konventsiooniosaliste koosolek täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid. Esimene konventsiooniosaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, toimub hiljemalt ühe aasta möödumisel käesoleva protokolliga jõustumise päevast koos konventsiooniosaliste koosolekuga, kui selle toimumine on kavandatud sellesse ajavahemikku. Järgmised konventsiooniosaliste koosolekud, mis täidavad käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, peetakse koos konventsiooniosaliste koosolekutega, kui konventsiooniosaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, ei otsusta teisiti.

2. Konventsiooniosalised, kes ei ole käesoleva protokolliga osalised, võivad vaatlejatena osa võtta konventsiooniosaliste koosoleku kõikidest istungitest, mis täidavad käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid. Kui konventsiooniosaliste koosolek täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, võtavad käesolevat protokolliga käsitlevaid otsuseid vastu üksnes käesoleva protokolliga osalised.
3. Kui konventsiooniosaliste koosolek täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, asendatakse konventsiooniosalist esindav koosoleku büroo liige, kes samal ajal ei ole käesoleva protokolliga osaline, teise liikmega, kes valitakse käesoleva protokolliga osaliste hulgast.
4. Konventsiooniosaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, jälgib korrapäraselt käesoleva protokolliga rakendamist ning selleks:
 - a) vaatab läbi keskkonnamõju strateegilise hindamise poliitika ja meetodilised lähenemisviisid, et pidevalt täiendada käesoleva protokolliga ettenähtud menetlusi;
 - b) vahetab teavet, mis käsitleb keskkonnamõju strateegilisel hindamisel ja käesoleva protokolliga rakendamisel omandatud kogemusi;
 - c) püüab vajaduse korral teha koostööd käesoleva protokolliga ülesannete täitmiseks vajalikku asjatundlikkust omavate pädevate asutustega ja kasutab nende teenuseid;
 - d) asutab niisugused allorganid, mida ta peab käesoleva protokolliga rakendamisel vajalikuks;
 - e) arutab ja võtab vajaduse korral vastu käesoleva protokolliga muudatusettepanekuid; ja
 - f) kaalub ja võtab vastu lisameetmeid, sealhulgas käesoleva protokolliga ja konventsiooni alusel ühiselt rakendatavaid meetmeid, mida võib vaja minna käesoleva protokolliga eesmärkide saavutamiseks.
5. Konventsiooniosaliste koosoleku töökorda kohaldatakse käesoleva protokolliga alusel *mutatis mutandis*, välja arvatud juhul, kui osaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, otsustab konsensuse alusel teisiti.
6. Esimesel konventsiooniosaliste koosolekul, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, arutatakse ja võetakse vastu protokolliga täitmise kontrollimise kord.
7. Iga osaline esitab ajavahemike järel, mille määrab konventsiooniosaliste koosolek, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, konventsiooniosaliste koosolekule, mis täidab käesoleva protokolliga osaliste koosoleku ülesandeid, aruande meetmete kohta, mis ta protokolliga rakendamiseks on võtnud.

Artikkel 15

SEOS TEISTE RAHVUSVAHELISTE LEPINGUTEGA

Käesoleva protokolliga asjakohaseid sätteid kohaldatakse, piiramata Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsiooni, samuti keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnaasjade otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsiooni sätete kohaldamist.

Artikkel 16

HÄÄLEÕIGUS

1. Igal protokolliosalisel on üks hääl, välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhul.
2. Piirkondlikel majandusintegratsiooni organisatsioonidel on oma pädevusse kuuluvates küsimustes nii palju hääli, kui palju nende liikmesriike on käesoleva protokolliga ühinenud. Sellised organisatsioonid ei kasuta oma hääleõigust, kui nende liikmesriigid seda õigust kasutavad, ning vastupidi.

Artikkel 17

SEKRETARIAAT

Konventsiooni artikli 13 alusel moodustatud sekretariaat täidab käesoleva protokollis sekretariaadi ülesannet ja konventsiooni artikli 13 punktides a–c ettenähtud sekretariaadi ülesandeid kohaldatakse käesoleva protokollis suhtes *mutatis mutandis*.

Artikkel 18

LISAD

Protokollis lisad moodustavad protokollis lahutamatu osa.

Artikkel 19

PROTOKOLLI MUUDATUSED

1. Iga osaline võib teha ettepanekuid protokollis muutmiseks.
2. Lõike 3 kohaselt kohaldatakse protokollis suhtes muudatusettepanekute esitamise, vastuvõtmise ja jõustumise ning konventsiooni artikli 14 lõigetes 2–5 sätestatud konventsiooni muudatuste tegemise menetlust *mutatis mutandis*.
3. Protokollis kohaldamisel on muudatuse jõustumiseks vajaliku kolme neljandiku osaliste häälte arvestamise aluseks protokollis ratifitseerinud, kinnitanud või vastuvõtnud osaliste arv muudatuse vastuvõtmise ajal.

Artikkel 20

VAIDLUSTE LAHENDAMINE

Konventsiooni artikli 15 vaidluste lahendamise sätteid kohaldatakse protokollis suhtes *mutatis mutandis*.

Artikkel 21

ALLAKIRJUTAMINE

Protokoll on avatud allakirjutamiseks Kiievis (Ukraina) alates 21. kuni 23. maini 2003 ning seejärel kuni 31. detsembrini 2003 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peakorteris New Yorgis Euroopa Majanduskomisjoni liikmesriikidele ja riikidele, kellel on vastavalt Majandus- ja Sotsiaalnõukogu 28. märtsi 1947. aasta resolutsiooni 36 (IV) lõigetele 8 ja 11 Euroopa Majanduskomisjoni juures nõuandev staatus, ning Euroopa Majanduskomisjoni suveräänsetest liikmesriikidest moodustatud piirkondlike majandusintegratsiooni organisatsioonidele, kellele nende liikmesriigid on andnud pädevuse käesoleva protokolliga reguleeritud küsimustes, sealhulgas pädevuse sõlmida nende küsimustega seotud lepinguid.

Artikkel 22

HOIULEVÕTJA

Protokollis deposiitaariks on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretär.

Artikkel 23

RATIFITSEERIMINE, VASTUVÕTMINE, HEAKSKIITMINE JA ÜHINEMINE

1. Protokoll kuulub ratifitseerimisele, vastuvõtmisele või heakskiitmisele artiklis 21 osutatud allakirjutanud riikide ja piirkondlike majandusintegratsiooni organisatsioonide poolt.
2. Protokoll on ühinemiseks avatud alates 1. jaanuarist 2004 artiklis 21 osutatud riikidele ja piirkondlikele majandusintegratsiooni organisatsioonidele.
3. Kõik teised riigid, keda ei ole lõikes 2 nimetatud ja kes on Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni liikmed, võivad protokolliga ühineda protokolliosaliste koosoleku ülesandeid täitva konventsiooniosaliste koosoleku nõusolekul.
4. Kõik artiklis 21 osutatud piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsioonid, kellest saavad käesoleva protokolliga osalised, ilma et nende liikmesriigid oleksid osalised, on kohustatud täitma kõiki käesoleva protokolliga kohaseid ülesandeid. Kui mõni sellise organisatsiooni liikmesriikidest on käesoleva protokolliga osaline, võtavad organisatsioon ja selle liikmesriigid protokollist tulenevate kohustuste täitmiseks vastu vastavad kohustusi käsitlevad otsused. Sellisel juhul ei ole kõnealusel organisatsioonil ja selle liikmesriikidel õigust käesolevast protokollist tulenevaid õigusi samaaegselt teostada.
5. Ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirjades teatab artiklis 21 osutatud piirkondlik majandusintegratsiooni organisatsioon oma pädevuse ulatuse protokolliga reguleeritavates küsimustes. Need organisatsioonid teatavad hoiulevõtjale ka kõikidest asjakohastest muudatustest oma pädevuses.

Artikkel 24

JÕUSTUMINE

1. Protokoll jõustub üheksakümnendal päeval pärast seda, kui antakse hoiule kuueteistkümnes ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskiri.
2. Lõike 1 kohaldamisel ei arvestata artiklis 21 osutatud piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni hoiuleantud kirju lisana sellise organisatsiooni liikmesriikide hoiuleantud kirjadele.
3. Iga artiklis 21 osutatud riigi või piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni suhtes, kes ratifitseerib, võtab vastu või kiidab heaks käesoleva protokolliga või ühineb sellega pärast kuueteistkümnest ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmist, jõustub protokoll üheksakümnendal päeval pärast selle riigi või organisatsiooni ratifitseerimis-, vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ühinemiskirja hoiuleandmise kuupäeva.
4. Protokolliga kohaldatakse kavade, programmide, poliitika ja õigusaktide suhtes, mille esimene ametlik ettevalmistav akt valmib pärast protokolliga jõustumise kuupäeva. Kui osaline, kellele jurisdiktsiooni all kava, programmi, poliitika või õigusaktide ettevalmistamine on ette nähtud, on sama osaline, kelle suhtes kohaldatakse lõiget 3, kohaldatakse protokolliga kavade, programmide, poliitika ja õigusaktide suhtes, mille esimene ametlik ettevalmistav akt valmib pärast seda kuupäeva, kui protokoll kõnealusel protokolliosalise suhtes jõustub.

Artikkel 25

PROTOKOLLIST TAGANEMINE

Pärast nelja aasta möödumist kuupäevast, mil protokoll osalise suhtes jõustus, võib see osaline igal ajal protokollist taganeda, teatades sellest kirjalikult hoiulevõtjale. Taganemine jõustub üheksakümnendal päeval pärast seda, kui hoiulevõtja on kirjaliku teate kätte saanud. Selline taganemine ei mõjuta käesoleva protokolliga artiklite 5–9, 11 ja 13 kohaldamist seoses protokolliga kohase keskkonnamõju strateegilise hindamisega, mille tegemist on juba alustatud, või artikli 10 kohaldamist seoses juba esitatud teatise või

taotlusega, enne kui selline taganemine jõustub.

Artikkel 26

AUTENTSED TEKSTID

Protokolli originaal, mille inglise-, prantsuse- ja venekeelne tekst on võrdselt autentne, antakse hoiule Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni peasekretärile.

SELLE KINNITUSEKS on täievolilised esindajad käesolevale protokollile alla kirjutanud.

Kiiev (Ukraina), kahekümne esimene mai, kahe tuhande kolmas aasta.

LISAD

I LISA

Artikli 4 lõikes 2 osutatud projektide loetelu

1. Naftatöötlemisettevõtted (välja arvatud ettevõtted, kus toornaftast valmistatakse üksnes määrdeaineid) ja päevas vähemalt 500 tonni sütt või bituumenkilti gaasistavad või veeldavad rajatised.
2. Soojuselektrijaamad ja muud põletusrajatised, mille soojatootlikkus on vähemalt 300 megavatti, ja tuumaelektrijaamad ning muud tuumareaktorid (välja arvatud lõhustuvate ja muundmaterjalide tootmiseks ja muundamiseks mõeldud uurimisrajatised, mille suurim võimsus ei ületa 1 kilovatti pidevat soojusvõimsust).
3. Rajatised, mis on ette nähtud üksnes tuumkütuse tootmiseks või rikastamiseks, kasutatud tuumkütuse töötlemiseks või ladustamiseks, radioaktiivsete jäätmete lõpphoiustamiseks ja töötlemiseks.
4. Suured rajatised malmi ja terase esmaseks sulatuseks ning mitteraudmetallide tootmiseks.
5. Rajatised asbesti kaevandamiseks ning asbesti ja asbesti sisaldavate toodete töötlemiseks ja muundamiseks, kui neis toodetakse: asbestsemendist valmistooteid üle 20 000 tonni aastas; hõõrdematerjale üle 50 tonni valmistooteid aastas; muid tooteid, milles kasutatakse üle 200 tonni asbesti aastas.
6. Keemiakombinaadid.
7. Kiirteede, ekspressteede¹ ja pikamaavedudeks vajalike raudteede ja vähemalt 2100 m peamaandumisrajaga lennuväljade² ehitamine.
8. Suure läbimõõduga nafta- ja gaasitorujuhtmed.
9. Kaubasadamad, samuti siseveeteed ja siseveeliikluseks mõeldud sadamad enam kui 1350-tonniste laevadele.
10. Jäätmekõrvaldusrajatised mürgiste ja ohtlike jäätmete põletamiseks, keemiliseks töötlemiseks või ladestamiseks.
11. Suuremad tammid ja veehoidlad.
12. Põhjaveevõetuga seotud toimingud, kui võetava vee kogus on vähemalt 10 miljonit kuupmeetrit aastas.

¹ Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

„kiirtee” – spetsiaalselt mootorsõidukiliikluseks kavandatud ja ehitatud tee, mis pole mõeldud sellega piirnevate kinnistute tarbeks ning

a) millel on kummagi sõidusuuna jaoks, kui üksikud kohad ja ajutised olukorrad välja arvata, eraldi sõiduteed, mis on omavahel eraldatud eraldusribaga, mida ei kasutata liikluseks, või erandjuhul muude vahenditega;

b) mis samal tasandil ei ristu ühegi tee, raudtee, trammitee ega jalgteega; ja

c) on spetsiaalselt kiirteena tähistatud;

„ekspresste” – mootorsõidukiliikluseks ettenähtud tee, millele saab peale sõita ainult eritasandiliselt ristteelt ja reguleeritud ristmikelt ning millel peatumine ja parkimine sõidurajal (sõiduradadel) on keelatud.

² Käesolevas protokollis on „lennujaam” 1994. aastal rahvusvahelise tsiviillennundusorganisatsiooni asutanud Chicago konventsiooni määratlusele vastav lennujaam (lisa 14).

13. Tselluloosi ja paberi tootmine üle 200 õhukuiva tonni päevas.
14. Laialdane metallimaakide või söe kaevandamine, kohapealne tootmine ja töötlemine.
15. Süsivesinike tootmine avamerel.
16. Suured rajatised nafta, naftakeemia- ja keemiatoodete ladustamiseks.
17. Suurte piirkondade raadamine.

II LISA

Muud artikli 4 lõikes 2 osutatud projektid

- 1 Maakorraldusprojektid.
- 2 Projektid harimata maa või poollooduslike alade kasutuselevõtuks intensiivpõllunduses.
- 3 Põllumajanduslikud veemajandusprojektid, sealhulgas niisutus- ja kuivendustööd.
- 4 Rajatised intensiivkarjakasvatuseks (sealhulgas kodulinnukasvatus).
- 5 Esmakordne metsastamine ja raadamine maakasutusviisi muutmiseks.
- 6 Intensiivkalakasvatus.
7. Tuumaelektrijaamad ja muud tuumareaktorid,³ sealhulgas nende jaamade või reaktorite lammutamine või kasutusest kõrvaldamine (välja arvatud lõhustuvate ja muundmaterjali tootmiseks ja muundamiseks mõeldud uurimisrajatised, mille suurim pidev soojusvõimsus ei ületa 1 kilovatti), mida ei ole nimetatud I lisas.
8. Elektri-õhuliinide ehitamine, mille pinge on vähemalt 220 kV ja pikkus vähemalt 15 km ning muud projektid elektri edastamiseks õhuliinide kaudu.
9. Tööstusrajatised elektri, auru ja sooja vee tootmiseks.
10. Tööstusrajatised gaasi, auru ja sooja vee edastamiseks.
11. Fossiilkütuste ja maagaasi maapealne ladustamine.
12. Põlevate gaaside maa-alune ladustamine.
13. Sõe ja ligniidi tööstuslik brikettimine.
14. Hüdroelektrijaamad.
15. Rajatised tuulejõu kasutamiseks energiatootmises (tuuleelektrijaamad).
16. Muud kui I nimetatud rajatised, mis on ette nähtud:
 - – tuumkütuse tootmiseks või rikastamiseks;
 - – kasutatud tuumkütuse töötlemiseks;
 - – kasutatud tuumkütuse lõppladustamine;
 - – üksnes radioaktiivsete jäätmete lõppladustamiseks;
 - – üksnes kasutatud tuumkütuse ladustamiseks (kavandatud rohkem kui 10 aastaks) mujal kui tekkekohas; või
 - – radioaktiivsete jäätmete töötlemiseks ja ladustamiseks.
17. Karjäärid, avakaevandamine ja turbatootmine, mida ei ole nimetatud I lisas.
18. Allmaakaevandamine, mida ei ole nimetatud I lisas.

³ Käesolevas protokollis ei ole tuumaelektrijaamad ja muud tuumareaktorid enam kõnealused rajatised, kui kogu tuumkütus ja muud radioaktiivselt saastunud ained on rajatise asukohast alaliselt kõrvaldatud.

19. Maavarade kaevandamine mere- või jõepõhjast (tragidega).
20. Sügavapuurimine (eelkõige puurimine maasoojuse kasutamiseks, puurimine tuumajäätmete ladustamiseks, puurimine veevarude kasutamiseks), välja arvatud puurimine pinnase püsivuse uurimiseks.
21. Maapealsed tööstusrajatised söe, nafta, maagaasi ja maakide ning bituumenkildi tootmiseks.
22. Malmi ja terase esmane sulatamine, välja arvatud I lisas nimetatu.
23. Rajatised malmi või terase tootmiseks (esmane või teisene sulatamine), sealhulgas pidevvalu.
24. Rajatised raudmetallide töötlemiseks (kuumvaltspingid, haamersepikojad, kaitsva sulatatud metallpinde paigaldamine).
25. Raudmetallide valukojad.
26. Rajatised muude toormetallide kui raua tootmiseks maakidest, rikastatud maakidest või teisestest toormetest metallurgiliste, keemiliste või elektrolüütiliste menetlustega, välja arvatud I lisas nimetatud.
27. Rajatised, kus sulatatakse, sealhulgas sulandatakse mitteraudmetalle, välja arvatud väärismetallid, kuid kaasa arvatud teisesed tooted (puhastamine, valamine jne), välja arvatud I lisas nimetatud.
28. Rajatised metallide ja plastide pindtöötamiseks elektrolüütilise või keemilise menetlusega.
29. Mootorsõidukite tootmine ja kokkupanemine ning sõidukimootorite tootmine.
30. Laevatehased.
31. Rajatised õhusõidukite ehitamiseks ja parandamiseks.
32. Raudteeseadmete tootmine.
33. Metallistantsimine lõhkeaine abil.
34. Rajatised metallimaakide särdamiseks ja paagutamiseks.
35. Koksiahjud (sõe utmine).
36. Tsemenditehased.
37. Rajatised klaasi, sealhulgas klaaskiudude valmistamiseks.
38. Rajatised mineraalainete sulatamiseks, sealhulgas mineraalkiudude valmistamiseks.
39. Keraamiliste toodete, eelkõige katusekivide, telliste, tulekindlate telliste, kahhelkivide, kiviesemete või portselani valmistamine põletamise teel.
40. Rajatised kemikaalide tootmiseks või vahesaaduste töötlemiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
41. Taimekaitsevahendite ja ravimite, värvide ja lakkide, elastomeeride ja peroksiidide tootmine.
42. Rajatised nafta, naftakeemia- või keemiatoodete ladustamiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
43. Taimse ja loomse õli ja rasva tootmine.

44. Loomsete ja taimsete toodete pakendamine ja konservimine.
45. Piimatoodete tootmine.
46. Õlle- ja linnasetootmine.
47. Maiustuste ja siirupi tootmine.
48. Tapamajad.
49. Rajatised tärglise tööstuslikuks valmistamiseks.
50. Kalajahu- ja kalaõlivabrikud.
51. Suhkruvabrikud.
52. Tööstusrajatised tselluloosi, paberi ja papi tootmiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
53. Tehased kiudude või tekstiili eeltöötamiseks või värvimiseks.
54. Tehased nahkade parkimiseks.
55. Rajatised tselluloosi töötlemiseks ja tootmiseks.
56. Elastomeertoodete valmistamine ja töötlemine.
57. Rajatised tehismineeraalkiudude tootmiseks.
58. Rajatised lõhkeainete taastamiseks või hävitamiseks.
59. Rajatised asbesti tootmiseks ja asbesttoodete valmistamiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
60. Rajatised loomakorjuste käitlemiseks.
61. Mootorite, turbiinide ja reaktorite katsestendid..
62. Alalised mootorsõidukite võidusõidu- ja katserajad.
63. Gaasi või nafta edastamiseks mõeldud torujuhtmed, välja arvatud I lisas nimetatud.
64. Kemikaalide edastamiseks mõeldud torujuhtmed läbimõelduga üle 800 mm ja pikkusega üle 40 km.
65. Raudteede ning ühendvedudeks vajalike ümberlaadimisrajatiste ja -jaamade ehitamine, välja arvatud I lisas nimetatud.
66. Trammiteede, kõrgendatud ja maa-aluste raudteede, rippteede ja samalaadsete üksnes või peamiselt reisijateveoks kasutatavate eriteede ehitamine.
67. Teede ehitamine, sh olemasolevate teede ümberkavandamine ja/või laiendamine, välja arvatud I lisas nimetatud.
68. Sadamate ja sadamarajatiste, sh kalasadamate ehitamine, välja arvatud I lisas nimetatud.
69. Siseveeteede ja siseveeliikluseks mõeldud sadamate ehitamine, välja arvatud I lisas nimetatud.
70. Kaubasadamad, maaga ühendatud laadimis- ja mahalaadimiskaid ja välisadamad, välja arvatud I lisas nimetatud.

71. Kanalite ja tulvatõrjerajatiste ehitamine.
72. Lennujaamade⁴ ja lennuväljade ehitamine, välja arvatud I lisas nimetatud.
73. Jäätmekõrvaldusrajatised (sh prügilad), välja arvatud I lisas nimetatud.
74. Põletusrajatised tavajäätmete põletamiseks või keemiliseks töötlemiseks.
75. Metallijäätmete, sealhulgas kasutamiskõlbmatute sõidukite ladustamine.
76. Setteladestuskohad.
77. Põhjaveevõtt või põhjavee taastootmine, välja arvatud I lisas nimetatud.
78. Rajatised veevarude ülekandmiseks vesikondade vahel.
79. Reoveepuhastid.
80. Tammid ja muud rajatised vee kinnihoidmiseks, pikaajaliseks või alaliseks säilitamiseks, välja arvatud I lisas nimetatud.
81. Rannikurajatised erosiooni vältimiseks ja rannikut muutvad tööd, nagu näiteks kaldavallide, muulide, sadamatammide ja muude merekaitserajatiste ehitamine, välja arvatud selliste rajatiste hooldamine ja ümberehitamine.
82. Pikkade akveduktide ehitamine.
83. Suusarajad, -tõstukid, köisteed ja nendega seotud rajatised.
84. Jahisadamad.
85. Linnast väljas asuvad puhkekülad ja hotellikompleksid ning nendega seotud rajatised.
86. Alalised telkimisplatsid ja sõidukelamulaagrid.
87. Lõbustuspargid.
88. Tööstuspiirkondade arendustööd.
89. Linnaarendustööd, sealhulgas kaubanduskeskuste ja parklate ehitamine.
90. Merepõhja muutmine maaks.

⁴ Käesolevas protokollis on „lennujaam” 1994. aastal rahvusvahelise tsiviilennundusorganisatsiooni asutanud Chicago konventsiooni määratlusele vastav lennujaam (lisa 14).

III LISA

Artikli 5 lõikes 1 osutatud tõenäoliselt olulise keskkonnale, sealhulgas tervisele avalduva mõju määramise kriteeriumid

1. Kava või programmi asjakohasus keskkonnakaalutluste, sealhulgas tervisekaalutluste kaasamise seisukohalt, eelkõige seoses säästva arengu edendamisega.
2. Mil määral loob kava või programm raamistiku projektidele või muudele tegevustele seoses asukoha, olemuse, suuruse ja toimimistingimuste või siis vahendite eraldamisega.
3. Mil määral mõjutab kava või programm teisi kavasid või programme, sealhulgas neid, mis kuuluvad kavade või programmide hierarhiasse.
4. Kava või programmiga seotud keskkonnaprobleemid, sealhulgas terviseprobleemid.
5. Keskkonnale, sealhulgas tervisele, avalduva mõju olemus, näiteks tõenäosus, kestus, sagedus, pöördumus, suurus ja ulatus (näiteks tõenäoliselt mõjutatav geograafiline ala või elanikkond).
6. Ohud keskkonnale, sealhulgas tervisele.
7. Piiriülene mõju.
8. Mil määral kava või programm mõjutab väärtuslikke või ohualteid alasid, sealhulgas maastikke, mis on siseriikliku või rahvusvahelise kaitse all.

IV LISA

Artikli 7 lõikes 2 osutatud teave

1. Kava või programmi sisu ja peamiste eesmärkide lühiiseloostus ning seosed muude kavade ja programmidega.
2. Keskkonna, sealhulgas tervise praeguse olukorra asjakohased aspektid ja tõenäoline areng juhul, kui kava või programmi ei rakendata.
3. Keskkonna, sealhulgas tervise erijooned piirkondades, mida tõenäoliselt oluliselt mõjutatakse.
4. Kava või programmiga seotud keskkonnaprobleemid, sealhulgas terviseprobleemid.
5. Rahvusvahelise, riikliku või muu tasandi keskkonnaeesmärgid, sealhulgas tervisega seotud eesmärgid, mis on seotud kava või programmiga, ja kuidas neid eesmärke või muid keskkonnakaalutlusi, sealhulgas tervisekaalutlusi selle koostamisel arvesse on võetud.
6. Artikli 2 lõikes 7 määratletud tõenäoliselt oluline keskkonnamõju, sealhulgas tervisega seotud mõju.¹
7. Meetmed, mille abil vältida, vähendada või leevendada kava või programmi rakendamisega keskkonnale, sealhulgas inimeste tervisele kaasneva võivat mis tahes kahjulikku mõju.
8. Ülevaade alternatiivide hulgast valiku tegemise põhjustest ja kirjeldus, kuidas hindamine korraldati ning millised raskused nõutava teabe kogumisel ilmnesid, näiteks tehnilised puudujäägid või teadmiste nappus.
9. Kavandatud meetmed kava või programmi rakendamisega kaasneva keskkonnamõju, sealhulgas tervismõju seireks.
10. Tõenäoliselt oluline piiriülene mõju keskkonnale, sealhulgas tervisele.
11. Mittetehniline kokkuvõtte esitatud teabest.

¹ See mõju peaks hõlmama sekundaarseid, kumulatiivseid, sünergilisi, lühiajalisi, keskmise pikkusega ja pikaajalisi püsivaid ja ajutisi, positiivseid ja negatiivseid mõjusid.

V LISA

Artikli 8 lõikes 5 osutatud teave

1. Kavandatud kava või programm ja selle olemus.
2. Selle vastuvõtmise eest vastutav asutus.
3. Kavandatud menetlus, sealhulgas:
 - a) menetluse alustamine;
 - b) avalikkuse osalemisvõimalused;
 - c) kavandatud avaliku arutelu aeg ja koht;
 - d) asutus, kellelt võib saada asjakohast teavet, ja koht, kus see on avalikkusele kättesaadavaks tehtud;
 - e) asutus, kellele võib esitada kommentaare ja küsimusi ning kommentaaride või küsimuste edastamise ajakava; ja
 - f) milline kavandatud kava või programmi rakendamisega seotud keskkonna-, sealhulgas tervisealane teave on kättesaadav.
4. Kas on tõenäoline, et kava või programmi suhtes kohaldatakse piiriülest hindamismenetlust.